

HUMAN | AKCIJA ZA
RIGHTS | LJUDSKA
ACTION | PRAVA

PREDLOZI AMANDMANA NA PREDLOG ZAKONA O SUDSKOM SAVJETU

(20. januar 2015)

AMANDMAN I	<i>Sastav Sudskog savjeta iz reda sudija (čl. 12)</i>
AMANDMAN II	<i>Komisija za izbor (čl. 13)</i>
AMANDMAN III	<i>Predlog za izbor članova Sudskog savjeta iz reda sudija (čl. 14)</i>
AMANDMAN IV	<i>Izbor člana Sudskog savjeta iz reda sudija (čl. 15)</i>
AMANDMAN V	<i>Izbor članova iz reda uglednih pravnika (čl. 16)</i>
AMANDMAN VI	<i>Razrješenje (čl. 20)</i>
AMANDMAN VII	<i>Privremeno udaljenje (čl. 22)</i>
AMANDMAN VIII	<i>Sjednica Sudskog savjeta (čl. 24)</i>
AMANDMAN IX	<i>Objavljivanje informacija od značaja za rad Sudskog savjeta (čl. 24a)</i>
AMANDMAN X	<i>Nadležnosti Sudskog savjeta (čl. 27)</i>
AMANDMAN XI	<i>Uslovi za izbor predsjednika Vrhovnog suda (čl. 33)</i>
AMANDMAN XII	<i>Opšti uslovi (čl. 37)</i>
AMANDMAN XIII	<i>Posebni uslovi za sudiju (čl. 38)</i>
AMANDMAN XIV	<i>Kriterijumi za izbor sudije koji se prvi put bira (čl. 47) Pisano testiranje (čl. 48)</i>
AMANDMAN XV	<i>Intervju (čl. 49)</i>
AMANDMAN XVI	<i>Prava prijavljenih lica (čl. 52)</i>
AMANDMAN XVII	<i>Kriterijumi za sudiju koji napreduje (čl. 74)</i>

	<i>Odluka o izboru (čl. 75)</i>
AMANDMAN XVIII	<i>Cilj ocjenjivanja (čl. 87)</i>
AMANDMAN XIX	<i>Kriterijumi za ocjenjivanje (čl. 89)</i> <i>Opšte sposobnosti (čl. 91)</i> <i>Izvori ocjenjivanja (čl. 92)</i>
AMANDMAN XX	<i>Utvrđivanje ocjene (čl. 97)</i>
AMANDMAN XXI	<i>Mišljenje o drugim aktivnostima (čl. 102)</i>
AMANDMAN XXII	<i>Prestanak funkcije (čl. 105)</i>
AMANDMAN XXIII	<i>Poništenje odluke o izboru sudije (čl. 107)</i>
AMANDMAN XXIV	<i>Disciplinski prekršaji (čl. 108)</i> <i>Disciplinske sankcije (čl. 109)</i>
AMANDMAN XXV	<i>Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti (čl. 110)</i>
AMANDMAN XXVI	<i>Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti u vezi sa članom 11 - Komisija za Etički kodeks sudija i članom 108 - Disciplinski prekršaji (čl. 110)</i>
AMANDMAN XXVII	<i>Okončanje istrage disciplinskog tužioca (čl. 113)</i>
AMANDMAN XXVIII	<i>Rok za izradu odluke (čl. 118)</i>
AMANDMAN XXIX	<i>Izuzete (čl. 120)</i>
AMANDMAN XXX	<i>Privremeno udaljenje (čl. 121)</i>
AMANDMAN XXXI	<i>Hitnost postupka (čl. 121a)</i>

AMANDMAN I

Sastav Sudskog savjeta iz reda sudija

Član 12

...

(Tekst nije moguće kopirati iz dostupne PDF verzije, pa ga zbog nedostatka vremena ne prekucavamo.)

Predlog amandmana

Dodaje se stav 3, koji glasi:

„Članovi Savjeta, iz reda sudija, ne mogu biti:

- 1) bračni i vanbračni drugovi ili srodnici predstavnika izvršne, zakonodavne vlasti i predsjednika države, u pravoj liniji bez obzira na stepen, u bočnoj liniji do četvrtog stepena, ili srodnik po tazbini do drugog stepena;
- 2) lica koja su bila funkcioneri političkih stranaka (predsjednici stranaka, članovi predsjedništva, njihovi zamjenici, članovi izvršnih i glavnih odbora, članovi savjeta stranke, i drugi stranački funkcioneri) ili partijski aktivno angažovani, neposredno birani na izborima ili obavljali funkciju člana Vlade u posljednjih 10 godina.“

Obrazloženje

Amandmanom se sprječava konflikt interesa i politički uticaj na Savjet i obezbjeđuje sastav Savjeta koji ne ostavlja sumnju u sposobnost njegovih članova da obezbijede „nezavisnost, samostalnost, odgovornost i profesionalnost sudova i sudija“ (čl. 2 Predloga zakona).

Imajući u vidu istorijske društveno-političke prilike u Crnoj Gori, činjenicu da je nedostatak ovakve odredbe omogućio da u prethodnom mandatu Sudskog savjeta njegova članica bude i supruga predsjednika države i potpredsjednika najjače političke partije u Crnoj Gori, smatramo da je neophodno uvesti odredbu koja će dosljedno spriječiti slične situacije ubuduće, odnosno koja će autoritet Savjeta kao depolitizovanog tijela sačuvati od utiska o političkom uticaju. Slična odredba uređuje sastav Savjeta RTCG.

AMANDMAN II

Komisija za izbor

Član 13

(Tekst nije moguće kopirati iz dostupne verzije, pa ga zbog nedostatka vremena ne prekucavamo.)

Predlog amandmana

Dodaje se stav 4 koji glasi:

„Članovi Komisije ne mogu biti kandidati za članove Sudskog savjeta“.

Obrazloženje

Na predloženi način se sprječava sukob interesa kod članova Komisije za izbor, koji ne bi trebalo tolerisati. Ista odredba postoji u Zakonu o državnom sudbenom vijeću Republike Hrvatske. U izvještaju o javnoj raspravi nije navedeno zašto nije uvažen ovaj predlog.

AMANDMAN III

Predlog za izbor članova Sudskog savjeta iz reda sudija

Član 14

...

Predlog amandmana

Dodati stav 1:

„Pravo predlaganja kandidata za člana Sudskog savjeta imaju sve sudije.“

Dodati stav 2:

„Kandidat za člana Sudskog savjeta mora dati pisani pristanak na kandidaturu.“

Obrazloženje

Stav 1:

U članu 14 je predviđeno da se na sjednicama Vrhovnog, Apelacionog, Upravnog suda itd. sudova „utvrđuje predlog“ dva, odnosno jednog kandidata za člana Savjeta koji se biraju iz tih sudova, ali *nije propisano kako se dolazi do tog predloga i uopšte nije jasno da li svaki sudija ima pravo da predloži kandidata*. Hrvatski zakon o državnom sudbenom vijeću (čl. 12) izričito propisuje da svaki

sudija može da predloži kandidata, pa predlažemo da i Crna Gora prihvati takvo jasno i demokratsko rješenje koje ne ostavlja prostor za bilo kakve dileme i različita tumačenja.

Stav 2:

Ovo je takođe odredba iz pomenutog člana 12 hrvatskog Zakona o državnom sudbenom vijeću. Predložili smo je zato što sprečava moguće probleme u praksi kada se predloži osoba koja ne pristaje na kandidaturu. U izvještaju o javnoj raspravi ministarstvo nije obrazložilo zašto nije prihvatilo ni ovaj predlog.

AMANDMAN IV

Izbor člana Sudskog savjeta iz reda sudija
Član 15

...

Predlog i obrazloženje

Umjesto jednog člana od 5 stavova, člana 15, neophodno je propisati nekoliko članova kojima bi se precizno propisao postupak izbora članova Sudskog savjeta iz reda sudija, koji bi uključio i pravo na prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidovanja i glasanja, način glasanja, prebrojavanje glasova, nadležnost Komisije za izbor za odlučivanje po prigovoru, pravo na žalbu protiv rješenja Komisije po prigovoru, nadležnost za odlučivanje po žalbi, kao što je propisano Zakonom o državnom sudbenom vijeću Republike Hrvatske, u kome je samo izboru članova Sudskog savjeta iz reda sudija posvećeno 15 detaljnih članova (čl. 14-33, pogledajte: <http://www.zakon.hr/z/127/Zakon-o-drzavnom-sudbenom-vijeću>). Precizne odredbe o proceduri izbora služe da bi se obezbijedio demokratski i transparentni postupak izbora i spriječile pravne praznine i nesporazumi oko različitih tumačenja, koji u krajnjem narušavaju autoritet tijela čiji se članovi biraju.

HRA je u ovom smislu predložila 9 članova u predlogu amandmana na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu 10.09.2013. godine (posle Ustavnih promjena)¹. U izvještaju o javnoj raspravi ministarstvo nije obrazložilo ni zašto nije prihvatilo ovaj predlog. Uočavamo da ministarstvo nije prihvatilo ni sličan, precizno razrađen predlog hrvatske ekspertkinje, profesorke Jasne Omejac, u odnosu na postupak za izbor sudija Ustavnog suda u Predlogu zakona o Ustavnom sudu.

¹ Predlog amandmana HRA iz septembra 2013: [http://www.hraction.org/wp-content/uploads/HRA-predlozi-amandmana-na-Predlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ZSS-20-9-2013.pdf](http://www.hrraction.org/wp-content/uploads/HRA-predlozi-amandmana-na-Predlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-ZSS-20-9-2013.pdf)

AMANDMAN V

Izbor članova iz reda uglednih pravnika

Član 16

Za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika može biti birano lice koje ima najmanje petnaest godina radnog iskustva na pravnim poslovima i uživa lični i profesionalni ugled.

Nadležno radno tijelo Skupštine Crne Gore raspisuje javni poziv za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika u „Službenom listu Crne Gore“ i u najmanje jednom od štampanih medija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Javni poziv za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika nadležno radno tijelo Skupštine Crne Gore objavljuje na internet stranici Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština).

Rok za prijavljivanje kandidata je 15 dana od dana raspisivanja javnog poziva.

Nadležno radno tijelo Skupštine na internet stranici Skupštine objavljuje listu prijavljenih kandidata koja mora biti dostupna javnosti, najmanje deset dana od dana objavljivanja.

Predlog za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika Skupštini podnosi nadležno radno tijelo Skupštine.

Predlog za izbor iz stava 6 ovog člana, sadrži onoliko kandidata koliko se bira članova Sudskog savjeta.

Predlog amandmana

Članu 16 dodaje se stav 2 koji glasi:

„Za člana Sudskog savjeta ne može biti izabrano lice koje je:

- 1) pravosnažno osuđeno za krivično djelo protiv službene dužnosti, krivično djelo korupcije, prevare, krađe ili drugo djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije, bez obzira na izrečenu sankciju, ili koje je pravosnažno osuđeno za drugo krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju posljedice osude;
- 2) bračni drug ili srodnik predstavnika izvršne, zakonodavne vlasti i predsjednika države, u pravoj liniji bez obzira na stepen;
- 3) član ili funkcioner političkih stranaka (predsjednici stranaka, članovi predsjedništva, njihovi zamjenici, članovi izvršnih i glavnih odbora, članovi savjeta stranke, i drugi stranački funkcioneri) ili koje je bilo partijski aktivno angažovano, neposredno birano na izborima ili obavljalo funkciju člana Vlade u posljednjih 10 godina.“

Stavovi 2,3, 4, 5,6 i 7 postaju stavovi 3,4,5, 6, 7 i 8.

U stavu 2, koji postaje stav 3, na kraju dodati riječi "najmanje četiri mjeseca prije isteka mandata članovima Sudskog savjeta", tako da taj stav glasi:

„Nadležno radno tijelo Skupštine Crne Gore raspisuje javni poziv za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika u "Službenom listu Crne Gore" i najmanje jednom od štampanih medija sa sjedištem u Crnoj Gori najmanje četiri mjeseca prije isteka mandata članovima Sudskog savjeta.“

Stav 7, koji postaje stav 8, dopunjava se sljedećim riječima tako da glasi:

„Predlog za izbor iz stava 6 ovog člana sadrži onoliko kandidata koliko se bira članova Sudskog savjeta **i utvrđuje se dvotrećinskom većinom glasova svih članova nadležnog radnog tijela.**“

Alternativa

Stav 7, koji postaje stav 8, se mijenja tako da glasi:

„Predlog za izbor iz stava 6 ovog člana **sadrži onoliko kandidata koliko je ispunilo uslove.**“

Obrazloženje

I – Sprečavanje konflikta interesa

Ovim amandmanom se sprječava konflikt interesa i politički uticaj na Sudski savjet. Naime, izmjenama Ustava, kojima je izmjenjeno prethodno rješenje da poslanici budu članovi Savjeta, već je odlučeno da to budu "ugledni pravnici" nijesu predviđene dovoljne garancije protiv političkog uticaja na sudstvo, jer nije zabranjeno da ti pravnici budu poslanici, odnosno članovi i funkcioneri političkih stranaka. Zbog toga je neophodno zakonom propisati predloženi uslov za izbor pravnika članova Sudskog savjeta, da se obezbijedi da oni ne budu u političkom konfliktu interesa, koji bi mogao uticati na način njihovog rada i odlučivanja o kadrovskim rješenjima u sudstvu. Odredba je formulisana po uzoru na odredbu o članovima Savjeta RTVCG iz člana 26 Zakona o radio-difuznim servisima Crne Gore ("Sl. list CG", br. 79/08 i 45/12).

II – Propisivanje roka u kome se mora započeti procedura izbora novih članova

Iz iskustva u Crnoj Gori (npr. kašnjenje s izborom Ombudsmana), vidi se da je korisno propisati rok u kome se mora početi sa procedurom izbora novih članova Sudskog savjeta, da bi se postupak blagovremeno okončao. Isti pristup je primjenjen u članu 34, stav 1, pa ne bi trebalo da bude sporno da se primjeni i ovdje.

III - Izbor kandidata od strane nadležnog skupštinskog tijela kvalifikovanom 2/3 većinom svih članova

Prvo predloženo rješenje:

Izbor četiri člana Sudskog savjeta van reda sudija kvalifikovanom, dvotrećinskom većinom svih poslanika, prema usvojenom Ustavnom rješenju, obezbjeđuje učešće opozicije u njihovom izboru.

Međutim, prema Predlogu Zakona o Sudskom savjetu, nadležno radno tijelo Skupštine u roku od petnaest dana od dana isteka roka za prijavljivanje kandidata podnosi Predlog za izbor člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika, i to sa *onoliko kandidata koliko se bira članova Sudskog savjeta* (čl. 16 Predloga). *Na ovaj način se omogućava prethodna selekcija kandidata prostom većinom u skupštinskom odboru i ugrožava cilj predviđenog dvotrećinskog izbora u plenumu - da u izboru značajno učestvuje i opozicija.* Dakle, nije isključen rizik od prethodnog *de facto* izbora kandidata prijavljenih na javni konkurs od strane odbora, što može da dovede do komplikacija u praksi.

Alternativa:

Rješenje koje postoji u Hrvatskoj u odnosu na izbor sudija Ustavnog suda od strane parlamenta predlažemo kao alternativu. Naime, umjesto da skupštinski odbor prostom većinom glasova plenum Skupštine stavlja pred svršen čin, tako što mu predlaže samo onoliko kandidata koliko se i bira, odbor bi mogao predložiti sve kandidate koji su ispunili uslove (i to utvrditi prostom većinom glasova, uz mogućnost vođenja upravnog spora protiv takve odluke, kao što je predložila J. Omejac u njenom predlogu zakona o Ustavnom sudu), i prepustiti plenumu da tokom glasanja o svakom kandidatu pojedinačno odluči koji će kandidati dobiti potrebnu kvalifikovanu većinu glasova.

AMANDMAN VI

Razrješenje

Član 20

....

Stav 3: Djelo iz stava 1 tačka 2 ovog člana je krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, za koje je propisana kazna zatvora najmanje šest mjeseci.

Predlog amandmana

Stav 3: Brisati riječi "za koje je propisana kazna zatvora najmanje šest mjeseci."

Obrazloženje

Važi isto obrazloženje kao i u slučaju razrješenja sudije zbog osude na krivično djelo koje ga čini nedostojnim sudijske funkcije (vidi amandman broj XXV u vezi čl. 108). Smatramo da osuda zbog izvršenja mnogih krivičnih djela za koja nije propisana minimalna kazna zatvora, odnosno za koja je propisana minimalna kazna ispod šest mjeseci ne može biti primjerena članu Sudskog savjeta, kao ni sudiji.

AMANDMAN VII

Privremeno udaljenje
Član 22

...

Predlog amandmana

U stavu 2, riječ „može“ zamijeniti rječju „će“, tako da stav 2 glasi:

„Član Sudskog savjeta iz reda sudija će biti privremeno udaljen od dužnosti ako je protiv njega pokrenut postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, do pravosnažnog okončanja disciplinskog postupka.“

Obrazloženje

U članu 20, stav 4 Predloga zakona propisano je da se član Savjeta iz reda sudija razrješava dužnosti člana Savjeta ako mu je izrečena disciplinska sankcija. Uz takvo rješenje je logično propisati da se u svakom slučaju pokretanja postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti član Savjeta u odnosu na koga je takav postupak pokrenut po automatizmu privremeno udaljava od dužnosti u Savjetu. Rješenje iz Predloga čl. 22 po kome se u takvom slučaju član Savjeta *može* udaljiti omogućava proizvoljno postupanje od slučaja do slučaja bez pravne sigurnosti.

Ovu odredbu je kritikovala i Venecijanska komisija sa stanovišta nedovoljne pravne sigurnosti i arbitrarnosti i predložila da se propišu kriterijumi na osnovu kojih će se donositi odluka o tome da li će sudija član Savjeta u takvom slučaju biti suspendovan ili ne (vidi tačku 52 mišljenja Venecijanske komisije, CDL(2014)053, br. 783/2014).

Slična primjedba važi i za član 121, st. 2 Predloga, u odnosu na privremeno udaljenje sudije od dužnosti sudije.

AMANDMAN VIII

Sjednica Sudskog savjeta
Član 24

Sudski savjet radi i odlučuje na sjednicama.

Sjednica Sudskog savjeta može se održati ako je prisutna većina ukupnog broja članova Sudskog savjeta.

Predlog amandmana

U članu 24 Predloga Zakona, nakon stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sjednice su po pravilu otvorene za javnost, osim kada se odlučuje o razrješenju i disciplinskoj odgovornosti sudije, kada se javnost može isključiti na zahtjev sudije o čijoj se odgovornosti odlučuje.“

Stav 2 postaje stav 3.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se unaprjeđuje transparentnost rada Sudskog savjeta, odnosno, precizira načelo javnosti, propisano članom 5 važećeg Zakona o Sudskom savjetu i predloženo u članu 4 Predloga zakona. Akcija za ljudska prava je imala negativno iskustvo s primjenom načela javnosti rada Savjeta u praksi, jer njenim predstavnicima u periodu od dvije godine nije bilo omogućeno da prisustvuju ni jednoj sjednici Sudskog savjeta, uprkos brojnim zahtjevima (detaljnije vidjeti na strani 33-35 publikacije „Analiza rada Sudskog savjeta 2008-2013“, Podgorica, 2013. dostupnoj na: http://www.hraction.org/wp-content/uploads/ANALIZA-RADA-SS_CG_novo-Web-2.pdf).

Imajući u vidu da u propisanom postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti i razrješenja nije propisano da postupak može postati tajan na osnovu zahtjeva sudije o čijoj se odgovornosti odlučuje (kao ni da može biti otvoren za javnost na zahtjev sudije o čijoj se odgovornosti odlučuje), u predlogu odredbe dodajemo i taj aspekt. Ukazujemo i na isti stav Venecijanske komisije po ovom pitanju (vidjeti tačku 72 mišljenja VK, CDL(2014)053, od 28.11.2014).

AMANDMAN IX

Nakon člana 24 Predloga dodaje se novi član 24a, koji glasi:

Predlog amandmana

Član 24a

Objavljivanje informacija od značaja za rad Sudskog savjeta

Sudski savjet je dužan da na svojoj internet stranici blagovremeno objavljuje:

- 1) odluke o izboru, disciplinskoj odgovornosti, razrješenju i privremenom udaljenju sudija, sa obrazloženjem;
- 2) plan slobodnih sudijskih mjesta;
- 3) oglase za slobodna sudijska mjesta;
- 4) prijave kandidata na oglas za izbor sudije;

- 5) sve propise od značaja za rad Sudskog savjeta;
- 6) najave termina održavanja sjednica, sa predloženim dnevnim redom;
- 7) inicijative, godišnje izvještaje o radu i druga saopštenja.

Obrazloženje

Ovim amandmanom se obezbjeđuje transparentnost rada Sudskog savjeta i precizira načelo javnosti rada Savjeta iz člana 4 Predloga zakona.

Iako se na internet stranici u praksi objavljuju neke od gore predloženih informacija za objavljivanje, Predlog zakona zahtjeva objavljivanje oglasa samo u „Službenom listu i jednom štampanom mediju“. Neophodno je i zakonski propisati obavezu objavljivanja informacija na internet stranici i precizirati koje informacije je neophodno redovno objavljivati, da bi se omogućilo da najveći broj potencijalnih kandidata dobije informaciju o oglasima za slobodna sudijska mjesta, kao i da bi se unaprijedila transparentnost Sudskog savjeta i povjerenje javnosti u njegov rad.

Posebno je od značaja da se na internet stranici objavljuju prijave svih kandidata za izbor na sudijsku funkciju, kako bi se javnosti omogućilo da ukaže Savjetu na lažno predstavljanje podataka u prijavi, na nedostojnost kandidata za obavljanje sudijske funkcije.

AMANDMAN X

Nadležnosti Sudskog savjeta
Član 27

...

Predlog amandmana

Posle tačke 7 koja glasi: „predlaže okvirna mjerila o potrebnom broju sudija i ostalih državnih službenika i namještenika u sudovima“.

Dodati tačku 8) koja glasi: „usvaja pravila za ocjenjivanje sudija iz čl. 101 ovog zakona“

Obrazloženje

U članu 101 Predloga zakona propisana je izuzetno važna nadležnost Sudskog savjeta da usvoji pravila postupka ocjenjivanja i indikatore za ocjenjivanje sudija. Sudski savjet se prema sopstvenom Akcionom planu obavezao da do kraja 2010. usvoji indikatore za ocjenjivanje kriterijuma i podkriterijuma za izbor sudija, ali to se do danas nije desilo. Imajući u vidu da je ovim izmjenama potrebno uvesti i obavezu redovnog ocjenjivanja rada svih sudija uz propisivanje preciznih mjerila

(indikatora) za vrednovanje svakog kriterijuma i podkriterijuma, izuzetno je značajna nadležnost Sudskog savjeta da usvoji odgovarajući akt, kojim bi se precizirao način na koji se ocjenjuje kvalitet rada sudija. Insistiramo na ovome zbog negativnog iskustva da je Sudski savjet pune četiri godine propuštao da usvoji ove indikatore i tako objektivizuje ocjenjivanje kandidata.

AMANDMAN XI

Uslovi za izbor predsjednika Vrhovnog suda

Član 33

Za predsjednika Vrhovnog suda može biti birano lice koje:

- 1) ispunjava opšte uslove za sudiju;
- 2) ima radon iskustvo od najmanje 15 godina kao sudija ili državni tužilac;
- 3) se odlikuje profesionalnom nepristrasnošću, visokim stručnim i moralnim kvalitetima.

Predlog amandmana

Tačka 2) se mijenja tako da glasi:

„2) ispunjava posebne uslove za sudiju Vrhovnog suda i predsjednika suda, ako se radi o sudiji“

Obrazloženje

Predloženo rješenje po našem mišljenju nepravедno onemogućava da se na mjesto predsjednika suda izabere profesor pravnih nauka, advokat, notar, koji inače mogu biti izabrani za sudiju Vrhovnog suda na osnovu čl. 38 Predloga zakona. S druge strane, rješenje iz Predloga zakona omogućava da se za predsjednika Vrhovnog suda izabere osoba koja inače ne bi ispunila posebne uslove za izbor predsjednika nekog drugog suda, tj. koja ne bi nužno imala ocjenu dobar ili odličan u postupku ocjenjivanja rada i koja ne bi morala da podnese program rada.

AMANDMAN XII

Opšti uslovi

Član 37

Za sudiju i predsjednika suda može biti birano lice koje ispunjava opšte uslove za rad u državnom organu i koje je:

- 1) završilo pravni fakultet VIII nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) položilo pravosudni ispit.

Predlog amandmana

Dodaje se tačka 3):
„3) dostojno sudijske funkcije.“

Obrazloženje

U Predlogu zakona se odustalo od kriterijuma dostojnosti za obavljanje funkcije sudije, koji je propisan važećim Zakonom o sudskom savjetu. Smatramo da je logično i potrebno zadržati i postojeći kriterijum dostojnosti da se bude sudija (kao npr. u Srbiji²), ali tako da se ovaj uslov ili kriterijum ne ocjenjuje brojčanim ocjenama, od 1 – 5, kao što je to do sada bio slučaj, već opisno, ocjenom dostojan ili nedostojan.

AMANDMAN XIII

Posebni uslovi za sudiju
Član 38

...

Stav 8: „Za sudiju Vrhovnog suda može biti birano lice koje radi kao sudija, odnosno državni tužilac najmanje 15 godina.“

Stav 9: „Izuzetno od stava 8 ovog člana, za jednog sudiju Vrhovnog suda može biti birano lice koje ima najmanje 20 godina radnog iskustva kao sudija, državni tužilac, advokat, notar, profesor pravnih nauka ili na drugim pravnim poslovima.“

Predlog amandmana

Stav 9 brisati, stav 8 dopuniti tako da glasi:

„Za sudiju Vrhovnog suda može biti birano lice koje radi kao sudija, odnosno državni tužilac najmanje 15 godina, ili ima najmanje 20 godina radnog iskustva kao advokat, notar, profesor pravnih nauka ili na drugim pravnim poslovima.“

Obrazloženje

Predloženim članom 38 ograničen je izbor na funkciju sudije višeg suda, višeg suda za prekršaje, Apelacionog suda i Vrhovnog suda osobama koje nisu sudije ili državni tužioci. U odnosu na izbor *samo jednog* sudije Vrhovnog suda je napravljen izuzetak. Za ovu osobu je inače, kako je gore navedeno, predloženo i da ne može postati predsjednik Vrhovnog suda. Smatramo da je pristup

² Čl. 43, 44, 45 i 46 Zakona o sudijama Republike Srbije („Sl. glasnik RS”, br. 116/2008, 58/2009, 104/2009, 101/2010 i 8/2012)

prikazan u ovim predloženim odredbama neopravdano ograničavajući. Više dobrih advokata ili profesora prava u Vrhovnom sudu bi moglo da doprinese kvalitetu debate i od toga ne bi trebalo bježati ni u Vrhovnom, ni u višim sudovima. Ali ako se toliko insistira na ograničavanju izbora u više sudove, odnosno Apelacioni sud, onda bi bar Vrhovni sud trebalo ostaviti otvorenim, a ne ograničavati izbor stručnjaka „sa strane“ na samo jednu poziciju.

AMANDMAN XIV

Kriterijumi za izbor sudije koji se prvi put bira Član 47

Kriterijumi za izbor sudije koji se prvi put bira su:

- 1) ocjena na pisanom testu iz člana 48 ovog zakona, odnosno ocjena na pravosudnom ispitu u skladu sa zakonom kojim se uređuje polaganje pravosudnog ispita;
- 2) ocjena intervjua sa kandidatom.

Pisano testiranje Član 48

...

Stav 2: „Pisano testiranje ne sprovodi se za lica iz stava 1 ovog člana koja su ocjenjena na pravosudnom ispitu“.

Stav 3: "Pisano testiranje sprovodi Komisija iz stava 1 ovog člana,

Predlog amandmana:

Iz člana 47 tačka 1) brisati rječi „odnosno ocjena na pravosudnom ispitu u skladu sa zakonom kojim se uređuje polaganje pravosudnog ispita“;

Iz člana 48 brisati stav 2.

Obrazloženje

Smatramo da bi svi kandidati trebalo da polažu pisani test, zbog toga što u protivnom ne bi bili u istom položaju jer postoji razlika između sadržaja testa Sudskog savjeta i testa na pravosudnom ispitu.

Naime, prema Predlogu zakona, napravljena je razlika:

- između kandidata koji su položili pravosudni ispit, a nisu dobili ocjenu, što je slučaj prema važećem Zakonu o pravosudnom ispitu³, prema kojem se konačni uspjeh kandidata utvrđuje ocjenom „položio“ odnosno „nije položio“, pa će morati da polažu pisani test, i

- onih koji su dobili ocjenu na pravosudnom ispitu (što će biti predviđeno novim zakonom o pravosudnom ispitu, koji tek treba da se usvoji), pa će ocjena sa tog ispita da se boduje sa 80% od ukupne ocjene prilikom izbora za sudiju.

Na ovaj način je omogućeno nepravedno razlikovanje između kandidata koji su dobili ocjenu na pravosudnom ispitu i onih koji nisu - a koji onda moraju da polažu test pred Komisijom za ocjenjivanje Sudskog savjeta.⁴ Razlika je u tome što se na pravosudnom ispitu usmeno polaže 12 ispita, iz raznih oblasti prava (krivično pravo, građansko, privredno, procesno pravo, upravno, radno, organizacija pravosuđa, ustavni sistem i Evropska konvencija za zaštitu osnovnih prava i ljudskih sloboda) za razliku od testa pred Sudskim savjetom, koji je predviđen samo kao pismena izrada sudske odluke iz oblasti krivičnog i građanskog prava.⁵

Inače smatramo da bi test mogao sadržati i druge elemente, osim izrade odluke iz krivične i građanske oblasti, poput, npr. pitanja iz opšte kulture i sl.

AMANDMAN XV

Intervju

Član 49

...

Stav 2: „Na intervjuu se ocjenjuje:

- motivisanost za rad u sudu;
- komunikativnost;

³ Zakon o pravosudnom ispitu ("Sl. list RCG", broj 52/2004), dotupan na linku:

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag=%7B31616B19-DAE0-4AB0-99B3-5CAA470CD0B4%7D>

⁴ Članom 44, stav 7 radne verzije Zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija propisano je da kandidat za sudiju koji je dobio ocjenu na pravosudnom ispitu, ne podliježe pismenom testiranju, dok je članom 46, stav 1 propisano da kandidat na osnovu ocjene na pisanom testu, odnosno pravosudnom ispitu, može ostvariti 80 bodova. Napominjemo da je uvođenje ocjena i kriterijuma za polaganje predviđeno novim Zakonom o pravosudnom ispitu čije donošenje je bilo planirano za IV kvartal 2013. (Plan rada Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, str. 10), ali se sa usvajanjem ovog propisa kasni.

⁵ Prema članu 44 radne verzije Zakona o Sudskom savjetu i pravima i dužnostima sudija, pisano testiranje kandidata se sastoji od izrade građanske i krivične odluke (kao i kod važećeg Zakona o pravosudnom ispitu). Međutim, kod pravosudnog ispita se u usmenom dijelu polaže 10 predmeta (krivično (materijalno i procesno), građansko (materijalno i procesno), privredno, upravno i radno pravo, organizacija pravosuđa, ustavni sistem i Evropska konvencija za zaštitu osnovnih prava i ljudskih sloboda), dok se ocjena kandidata koji nema položen pravosudni ispit formira samo na osnovu ocjene sa pisanog teksta i ocjene sa intervjuja, čime se u neravnopravan položaj dovode kandidati koji su položili ispit po važećem zakonu i koji nemaju ocjenu, jer će biti ocijenjeni na isti način kao i kandidati koji su polagali samo pismeni test. Ovo rješenje bi imalo smisla jedino ukoliko bi se uzimala u obzir ocjena sa pismenog testiranja kandidata sa položenim pravosudnim ispitom (ne i ukupna ocjena sa tog ispita), ali to nije moguće, jer se ocjenjivanje pismenog dijela vrši samo ocjenom „zadovoljava“ odnosno „ne zadovoljava“ (član 14, stav 2 Zakona o pravosudnom ispitu).

- sposobnost za donošenje odluka i rješavanje sukoba;
- razumijevanje uloge sudije u društvu.“

Stav 3: ” ... pri čemu lice na intervjuu može ostvariti najviše 20 bodova.”

Predlog amandmana

Iz stava 2 brisati riječi: ”sposobnost za donošenje odluka i rješavanje sukoba, razumijevanje uloge sudije u društvu”.

Dodaje se stav 3 koji glasi: „Vođenje intervjuu i ocjenjivanje navedenih karakteristika obavlja se na osnovu smjernica koje prethodno utvrđuje Sudski savjet.“

U stavu 3, koji postaje stav 4, broj 20 izmijeniti u broj 10.

Obrazloženje

Predlog HRA je da se ”sposobnost za donošenje odluka i rješavanje sukoba” i ”razumijevanje uloge sudije u društvu” utvrđuje u okviru pisanog testa. Smatramo da se na takav način obezbjeđuje objektivni pristup ocjenjivanju kandidata.

Da bi se obezbjedilo ujednačeno postupanja članova Sudskog savjeta u odnosu na sve kandidate, trebalo bi utvrditi smjernice za vođenje intervjuu – koja vrsta pitanja će se postavljati da bi se mogle ocijeniti predviđene karakteristike i na koji način.

AMANDMAN XVI

Prava prijavljenih lica Član 52

Lice koje se prijavilo na javni oglas za izbor sudije u osnovnom sudu ima pravo da izvrši uvid u dokumentaciju, pisani test i ocjenu lica koja su se prijavila na taj javni oglas, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o raspoređivanju kandidata za sudiju.

Lica iz stava 1 ovog člana, mogu pokrenuti upravni spor protiv odluke Sudskog savjeta iz člana 51 stav 1 ovog zakona.

Predlog amandmana

Član 52, stav 1 “Prava prijavljenih lica” mijenja se i glasi:

(1) Kandidat ima pravo da izvrši uvid i kopira svoju i dokumentaciju drugih kandidata, koji su se prijavili na oglas za izbor sudije, rezultate pismenog testiranja i njihove ocjene, odnosno osvojeni broj bodova.

(2) Zahtjev za uvid i kopiranje dokumentacije se podnosi Sudskom savjetu u pisanom obliku i o njemu je Savjet dužan da odluči u roku od 3 dana od dana podnošenja.

(3) U slučaju uskraćivanja ovog prava kandidat ima pravo podnošenja prigovora Sudskom savjetu u roku od 8 dana od dana isteka roka za odlučivanje po prigovoru. Sudski savjet dužan je da o prigovoru odluči u roku od 8 dana.

Obrazloženje

Neophodno je precizirati i obezbijediti ostvarivanje prava na uvid i kopiranje dokumentacije drugih kandidata, jer je to preduslov za pokretanje upravnog spora iz stava 2.

AMANDMAN XVII

Kriterijumi za sudiju koji napreduje Član 74

Kriterijumi za izbor sudije koji napreduje su:

- 1) ocjena rada sudije, odnosno državnog tužioca;
- 2) ocjena intervjua sa kandidatom.

Po osnovu kriterijuma iz stava 1 tačka 1 ovog člana kandidatu pripada 60 bodova za ocjenu dobar i 80 bodova za ocjenu odličan, a po osnovu intervjua do 20 bodova.

Odluka o izboru Član 75

Sudski savjet sa prijavljenim kandidatima obavlja intervju.

Na osnovu ocjene rada i ocjene intervjua iz člana 74 ovog zakona, sačinjava se rang lista.

....

Predlog amandmana

Iz člana 74 brisati tačku 2).

Iz člana 75 brisati stav 1, a iz ostalih stavova reference na intervju.

Obrazloženje

Ostalo je nepropisano šta će se ocjenjivati prilikom intervjua i to bodovima od 0 do 20?
Na ovaj način je ostavljen prostor za proizvoljno favorizovanje kandidata, što ne bi trebalo omogućiti.

Inače smatramo neprimjerenim da se karakteristike koje se ocjenjuju kod kandidata koji se prvi put biraju za sudiju, ocjenjuju kod sudija koje napreduju.

AMANDMAN XVIII

Cilj ocjenjivanja
Član 87

Rad sudija, osim sudija Vrhovnog suda, ocjenjuje se, svake tri godine, radi procjene njihove stručnosti, kvantiteta i kvaliteta rada, etičnosti i potrebe za obukom, kao i u svrhu napredovanja u sud višeg stepena.

...

Predlog amandmana

Iz stava 1 se brišu riječi: "osim sudija Vrhovnog suda".

Obrazloženje

Ni mi, poput Venecijanske komisije (vidjeti tačku 62 njihovog mišljenja), ne vidimo opravdanje za isključivanje sudija Vrhovnog suda iz ocjenjivanja.

AMANDMAN XIX

Kriterijumi za ocjenjivanje
Član 89

Kriterijumi za ocjenjivanje sudija su:

- 1) stručno znanje;
- 2) opšte sposobnosti za vršenje sudijske funkcije.

Opšte sposobnosti
Član 91

Opšte sposobnosti za vršenje sudijske funkcije ocjenjuju se na osnovu sljedećih podkriterijuma:

- 1) sposobnost komunikacije;
- 2) sposobnost prilagođavanja pomjenjenim okolnostima;
- 3) učestvovanje u različitim stručnim aktivnostima;
- 4) sposobnost organizacije i koordinacije zaposlenih u sudu.

Sposobnost komunikacije ocjenjuje se na osnovu iskazivanja poštovanja prema strankama, kolegama i zaposlenima u sudu u vršenju sudijske funkcije...

Sposobnost prilagođavanja promjenjenim okolnostima ocjenjuje se na osnovu sposobnosti prilagođavanja strukturalnim i organizacionim promjenama...

...

Izvori ocjenjivanja

Član 92

Ocjenjivanje rada sudije po kriterijumima iz člana 89 ovog zakona vrši se uvidom u:

- 1) pet pravosnažno završenih predmeta koji se biraju metodom slučajnog uzorka;
- 2) pet pravosnažno završenih predmeta koje sam sudija izabere;
- 3) pet pravosnažno završenih predmeta u kojima su odluke ukinute, koje se biraju metodom slučajnog uzorka;
- 4) statistički izvještaj o radu sudije, koji sadrži podatke o radu sudije, podatke iz evidencije o sudijama, podatke o broju pritužbi i odlukama po pritužbama...
- 5) zapisnike dobijene kontrolom rada suda;
- 6) izvještaj pravnog lica za obuku sudija ovlašćenog za obuku sudija.

Predlog amandmana

Iz člana 89 brisati tačku 2.

Brisati član 91.

Obrazloženje

Imajući u vidu da u članu 92 pod nazivom "Izvori ocjenjivanja" uopšte nije propisano na osnovu čega bi se ocjenjivala "opšta sposobnost za vršenje sudijske funkcije", ako bi predloženi član 91 i tačka 2 postali dio zakonskog teksta, omogućilo bi se potpuno proizvoljno postupanje Sudijskog savjeta i odlučivanje prostom većinom glasova savjeta o tome ko može ostati da obavlja funkciju sudije, a ko ne. Ovo je sasvim dovoljan razlog da opravda naš predlog. Pored toga bi trebalo raspravljati i o tome da li ove opšte sposobnosti treba ocjenjivati ili su za sudiju važnije neke druge.

AMANDMAN XX

Utvrđivanje ocjene

Član 97

...

Stav 4: Sudija se ocjenjuje ocjenom ne zadovoljava, ako je po najmanje dva podkriterijuma ocjenjen ocjenom ne zadovoljava.

Predlog amandmana

Stav 4: dodati riječi "osim ako je utvrđeno da kvalitet rada ne zadovoljava".

Obrazloženje

HRA smatra da bi umjesto ovog člana trebalo propisati da će Sudski savjet donijeti pravilnik o ocjenjivanju kojim će detaljnije propisati i način utvrđivanja ocjene. Međutim, ako se ostane pri ovom rješenju smatramo da stav 4 treba promijeniti na predloženi način jer svi podkriterijumi iz člana 90 nisu istog značaja. Među njima se po značaju svakako ističe "kvalitet rada" (koji je moguće i jedinstven podkriterijum sa "kvantitetom rada" – svakako mislimo da ih treba razdvojiti i posebno cijeniti).

AMANDMAN XXI

Mišljenje o drugim aktivnostima

Član 102

Na zahtjev predsjednika suda, odnosno sudije Sudski savjet daje mišljenje o tome da li se određene aktivnosti smatraju profesionalnim obavljanjem djelatnosti koja je nespojiva sa vršenjem sudijske funkcije.

Predlog amandmana

U članu 102 "Mišljenje o drugim aktivnostima" dodaju se novi stavovi koji glase:

Stav 2:

"Odluka iz stava 1 se objavljuje na internet stranici Sudskog savjeta."

Stav 3:

"Ne smatraju se nespojivim sa vršenjem sudijske funkcije aktivnosti naučne i stručne prirode, niti člansko djelovanje u institutima i udruženjima pravnika, kao ni u humanitarnim, kulturnim, sportskim i drugim udruženjima."

Obrazloženje

Iz razloga pravne sigurnosti i omogućavanja sudijama da blagovremeno organizuju svoje aktivnosti, ovim amandmanom bi se preciziralo koje uobičajene aktivnosti se ne kose sa vršenjem sudijske funkcije, kao što je to urađeno u Bosni i Hercegovini, Sloveniji, Hrvatskoj. Obaveznim objavljivanjem mišljenja Sudskog savjeta na internet stranici poboljšava se obavještenost sudija, izvjesnost, tj. pravna sigurnost.

AMANDMAN XXII

Prestanak funkcije Član 105

Kad nastupi neki od razloga za prestanak sudijske funkcije, o tome će Sudski savjet odmah obavijestiti: predsjednik suda za sudiju, predsjednik neposredno višeg suda za predsjednika suda, a Opšta sjednica Vrhovnog suda za predsjednika Vrhovnog suda.

Odluku o prestanku funkcije predsjednika Vrhovnog suda, predsjednika suda, odnosno sudije, Sudski savjet donosi najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja.

Funkcija lica iz stava 2 ovog člana, prestaje na dan donošenja odluke Sudskog savjeta, osim u slučaju prestanka funkcije istekom mandata kad funkcija prestaje danom isteka mandata.

Odluku o prestanku funkcije Sudski savjet dostavlja predsjedniku suda, odnosno sudiji čija je funkcija prestala i sudu u kojem je to lice vršilo funkciju i objavljuje je u „Službenom listu Crne Gore”.

Predlog amandmana

U članu 105 Predloga nakon stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

“Sudiji ne može prestati sudijska funkcija na lični zahtjev nakon pokretanja postupka utvrđivanja disciplinske odgovornosti, a do okončanja tog postupka”.

Dosadašnji stavovi 2, 3 i 4, postaju stavovi 3, 4 i 5.

Obrazloženje

U praksi se često dešava da sudija, nakon pokretanja postupka za njegovo razrješenje, sam zatraži da mu prestane sudijska funkcija, u kom slučaju Sudski savjet donosi odluku o prestanku funkcije,

ne utvrđujući da li postoji neki od osnova za razrješenje i postojanje njegove odgovornosti za određene propuste⁶. Ovu lošu praksu treba prekinuti propisivanjem izričite odredbe, po kojoj je takvo postupanje zabranjeno, posebno zbog činjenice što bi razrješenje kao sankcija trebalo da ima i preventivno dejstvo, bilo da se radi o razrješenju zbog nestručnosti ili zbog svjesnog izigravanja pravde.

AMANDMAN XXIII

Poništenje odluke o izboru sudije

Član 107

Sudski savjet će poništiti odluku o izboru sudije ako se dokaže da sudija u vrijeme izbora nije ispunjavao uslove za izbor, odnosno ako dobije podatke koji bi, da su bili poznati u vrijeme kad ga je Sudski savjet izabrao, predstavljali razlog da Sudski savjet ne donese odluku o izboru.

Sudski savjet može odložiti datum početka obavljanja sudijske funkcije radi provjere podataka iz stava 1 ovog člana.

Ako Sudski savjet poništi odluku o izboru sudije, na tu dužnost će izabrati prvog sljedećeg kandidata sa rang liste ili će ponoviti postupak izbora ako nema više kandidata.

Predlog amandmana

Stav 2 mijenja se i glasi:

“Sudski savjet odlaže datum početka obavljanja sudijske funkcije, radi provjere podataka iz stava 1 ovog člana, odnosno do okončanja upravnog spora kojima je osporena odluka o izboru sudije.”

Obrazloženje

Ovim amandmanom se *obavezno* odlaže datum početka obavljanja sudijske funkcije do isteka roka za preispitivanje donijete odluke o izboru. S obzirom na dejstva poništaja odluke o izboru kandidata (čl. 122 Predloga) smatramo da je neophodno obavezati Savjet da odloži datum početka obavljanja sudijske funkcije do isteka roka za preispitivanje donijete odluke o izboru. U suprotnom, sudije će biti obeshrabrene da preispituju i osporavaju zakonitost postupka, a potom pokreću i upravni spor.

Takođe, sporno je što u Predlogu zakona nisu precizirane posljedice poništaja odluke o izboru sudije na akte koje je donio taj sudija, a koje su do sada bile propisane u članu 71 Zakona o sudskom savjetu (Dejstvo prestanka i poništaja odluke o izboru).

⁶ Detaljnije vidi: „Analiza rada Sudskog savjeta 2008-2013“, Podgorica, 2013, Poglavlje 8.2, str. 135-140, dostupno na: http://www.hracion.org/wp-content/uploads/ANALIZA-RADA-SS_CG_novo-Web-2.pdf

AMANDMAN XXIV

Disciplinski prekršaji Član 108

...

Stav 4: "Najteži disciplinski prekršaj je, ako:

- 1) je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije;

...

Stav 5: Djelo iz stava 4 tačka 1 ovog člana je krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti za koje je propisana kazna zatvora od najmanje šest mjeseci."

Disciplinske sankcije Član 109

...

Stav 5: Razrješenje se izriče za najteže disciplinske prekršaje.

Predlog amandmana

Član 108 u stavu 5 se mijenja tako da glasi:

Djelo iz stava 4 tačka 1 ovog člana je svako krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

Predlog po kome su krivična djela koja bi sudiju učinila nedostojnim za vršenje sudijske funkcije samo ona krivična djela koja se goni po službenoj dužnosti, a za koja je propisana kazna zatvora od najmanje šest mjeseci nije dovoljno promišljen. Krivični zakonik Crne Gore u takva djela ne ubraja i sljedeća krivična djela, čije izvršenje bi izvjesno bilo nedostojno sudijske funkcije:

- *Učestvovanje u tuči* (čl. 153 KZ):

Ko učestvuje u tuči u kojoj je neko lišen života ili je drugom nanesena teška tjelesna povreda, kazniće se za samo učestvovanje zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

- *Ugrožavanje opasnim oruđem pri tuči i svađi* (čl. 154 KZ)

Ko se pri tuči ili svađi maši oružja, opasnog oruđa ili drugog sredstva podobnog da tijelo teško povrijedi ili zdravlje teško naruši, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

- *Izlaganje opasnosti* (čl. 155, st. 1 KZ)

Ko drugo lice ostavi bez pomoći u stanju ili prilikama opasnim za život ili zdravlje koje je sam prouzrokovao, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

- *Nepružanje pomoći* (čl. 157, st. 1 KZ)

Ko ne pruži pomoć licu koje se nalazi u neposrednoj opasnosti za život iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

- *Zlostavljanje* (čl. 166a, st. 1 KZ)

Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do jedne godine.

- *Protivpravno lišenje slobode* (čl. 162, st. 1 KZ)

Ko drugog protivpravno zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način protivpravno oduzme ili ograniči slobodu kretanja, kazniće se zatvorom do jedne godine,);

- *Prinuda* (čl. 165, st. 1 KZ)

Ko drugog silom ili prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine;

- *Iznuđivanje iskaza* (čl. 166 KZ)

Službeno lice koje u vršenju službe upotrijebi silu ili prijetnju ili drugo nedopušteno sredstvo ili nedopušten način u namjeri da iznudi iskaz ili neku drugu izjavu od okrivljenog, svjedoka, vještaka ili drugog lica, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

- *Ugrožavanje sigurnosti* (čl. 168 KZ):

“(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog lica ili njemu bliskog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini prema više lica ili ako je djelo izazvalo uznemirenost građana ili druge teške posljedice ili je učinjeno iz mržnje, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je djelo iz stava 1 ovog člana učinilo službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.”

- *Povreda prava na podnošenje pravnog sredstva* (čl. 177 KZ)

(1) Ko spriječi drugog da koristi pravo na podnošenje molbe, prijave, tužbe, žalbe, prigovora, drugog pravnog sredstva, kao i drugog podneska, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1 ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

- *Nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici* (čl. 220 KZ)

(1) Ko primjenom grubog nasilja naruši tjelesni ili duševni integritet člana svoje porodice ili porodične zajednice, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1 ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo podobno da tijelo teško povrijedi ili zdravlje teško naruši, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

- *Prevara* (čl. 244 KZ)

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ko djelo iz stava 1 ovog člana učini samo u namjeri da drugog ošteti,

kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci,

itd.

Imajući navedeno u vidu, predložili smo da predlagač zakona jasno propiše koja su to krivična djela koja se gone po službenoj dužnosti, a čije izvršenje od strane sudije bi moglo biti tolerisano, umjesto da se ozakoni navedeni predlog.

AMANDMAN XXV

Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti

Član 110

Ako postoji osnovana sumnja da je sudija izvršio disciplinski prekršaj, predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije mogu podnijeti predsjednik suda, predsjednik neposredno višeg suda i predsjednik Vrhovnog suda ili Komisija za praćenje primjene Etičkog kodeksa.

...

Predlog amandmana

Član 110 stav 1 se dopunjava riječima: "član Sudskog savjeta", tako da glasi:

"Ako postoji osnovana sumnja da je sudija izvršio disciplinski prekršaj, predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije mogu podnijeti predsjednik suda, predsjednik neposredno višeg suda i predsjednik Vrhovnog suda, član Sudskog savjeta ili Komisija za praćenje primjene Etičkog kodeksa."

Obrazloženje

Imajući u vidu dosadašnje negativno iskustvo, da predsjednici sudova nisu pokretali postupke utvrđivanja disciplinske odgovornosti ili su ih selektivno pokretali po pravilu posle kontrole Vrhovnog suda, a da za takav pristup nisu snosili odgovornost, u cilju unaprjeđenja utvrđivanja odgovornosti i profesionalnosti u sudstvu neophodno je da obezbijediti i da svaki član Sudskog savjeta imaju ovlašćenje da pokrenu postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti sudije, ako je cilj da Sudski savjet zaista postane tijelo koje obezbjeđuje odgovornost sudija i sudova.⁷

U BiH disciplinski tužilac ima ovlašćenje da pokrene postupak – da podnosi predlog, dok svako ima pravo da kod tužioca inicira pokretanje postupka. U Crnoj Gori je postupak zamišljen tako da disciplinski tužilac postupa po predlogu koji mu podnosi neka druga ovlašćena lica. U Hrvatskoj pravo da pokreće postupak ima i sudsko vijeće za ocjenjivanje. Ovo rješenje smatramo dobrim, jer je jasno da vijeće koje pregleda rad sudije ima i najbolji uvid u razloge za pokretanje disciplinskog postupka protiv njega ili nje. Ukazujemo i da su u praksi u Crnoj Gori predsjednici sudova pokretali postupke za utvrđivanje disciplinske odgovornosti tek posle kontrole rada sudija od strane Vrhovnog suda. Međutim, kako u Crnoj Gori Komisiju za ocjenjivanje obrazuje Sudski savjet od svojih članova, smatramo da rješenje koje smo predložili - da svaki član Sudskog savjeta može pokrenuti disciplinski postupak – obuhvata onda i članove Komisije za ocjenjivanje, ali i ne sužava nužno to pravo samo na njih.

AMANDMAN XXVI

Predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti

Član 110

⁷ Detaljnije vidi "Analiza reforme izbora sudija u Crnoj Gori 2007-2008", Akcija za ljudska prava, grupa autora, Podgorica, str. 63; "Analiza rada Sudskog savjeta Crne Gore 2008-2013", Akcija za ljudska prava, V. Radulović, T. Gorjanc-Prelević, Podgorica, 2013, str. 109-111; "ANALIZA RADA SUDSKOG SAVJETA (od 1.06.2013. do 1.10.2014)", Akcija za ljudska prava, novembar 2014.

...

Stav 3: U slučaju iz stava 1 i 2 ovog člana, predsjednik suda, predsjednik neposredno višeg suda i predsjednik Vrhovnog suda mogu se obratiti Komisiji za praćenje primjene Etičkog kodeksa sudija zahtjevom za davanje mišljenja da li je određeno ponašanje sudije u skladu sa Etičkim kodeksom.

u vezi članova:

Komisija za Etički kodeks sudija
Član 11

i

Disciplinski prekršaji
Član 108

...

...

Predlog amandmana – i prilog raspravi

Brisati stav 3 iz člana 110.

Preispitati odnos između odgovornosti za kršenje Kodeksa i prekršajne odgovornosti, odnosno organa koji su nadležni da utvrđuju te dvije vrste odgovornosti.

Obrazloženje

Iz Predloga zakona je izostalo propisivanje veze između kršenja Etičkog kodeksa i disciplinskih prekršaja. Nije propisano da disciplinski prekršaj može da predstavlja i kršenje Kodeksa, niti je propisano kako se cijeni kršenje Kodeksa u sklopu ocjenjivanja rada sudije. Iako Etički kodeks nije zakon, zakonom je propisano osnivanje Komisije za praćenje primjene Etičkog kodeksa, čiji je jedan član i član Sudskog savjeta koji nije iz reda sudija (čl. 11 Predloga zakona). Etički kodeks usvaja Konferencija sudija, pa je bilo primjerenije da Konferencija sudija osnuje i Komisiju za praćenje primjene kodeksa, umjesto da se njen sastav i način izbora propisuju zakonom. Ovako se postavlja pitanje značaja odluka Komisije za praćenje primjene Kodeksa u odnosu na utvrđivanje odgovornosti sudije, jer to predlogom zakona nije razjašnjeno (Etičkim kodeksom je propisano da protiv odluke Komisije sudija ima pravo da podnese prigovor Sudskom savjetu, član 12).

Međutim, u članu 110, stav 3, naglašeno je pravo predsjednika suda, predsjednika neposredno višeg suda i predsjednika Vrhovnog suda da se obrate Komisiji za praćenje primjene Etičkog kodeksa sudija zahtjevom za davanje mišljenja da li je određeno ponašanje sudije u skladu sa Etičkim kodeksom *u slučaju kada postoji osnovana sumnja da je sudija izvršio disciplinski prekršaj*. Iako ovo ovlašćenje da se traži mišljenje od Komisije nije sporno, jer je u čl. 11, st. 3 Predloga propisano da se svako može obratiti toj Komisiji za davanje takvog mišljenja, nije jasno zašto je to pravo naglašeno u odnosu na predlagače pokretanja disciplinskog postupka? Na ovaj način kao da se predlaže da

Komisija za praćenje primjene Kodeksa treba da da mišljenje o tome da li se radi o disciplinskom prekršaju ili samo kršenju Kodeksa, iako bi trebalo da Sudski savjet bude tijelo koje je nadležno da da takvo tumačenje. Etičkim kodeksom je propisano da će Komisija, kada ocjeni da sudija nije prekršio samo Kodeks već izvršio i disciplinski prekršaj podnijeti predlog za utvrđivanje odgovornosti nadležnom organu, tj. Sudskom savjetu (čl. 12). Svakako da treba obezbijediti komunikaciju između dva tijela, da bi se spriječilo da se isto postupanje sudije kvalifikuje i kao kršenje kodeksa i kao disciplinski prekršaj, ali smatramo da Komisija za praćenje primjene Kodeksa ne bi trebalo da ima nadležnost da cijeni da li je određeno postupanje disciplinski prekršaj ili ne, već da to treba da bude nadležnost Sudskog savjeta.

AMANDMAN XXVII

Okončanje istrage disciplinskog tužioca Član 113

...

Stav 3: Disciplinski tužilac, nakon sprovedene istrage po podnijetom predlogu, može predložiti disciplinskom vijeću, odnosno Sudskom savjetu da:

- 1) odbaci predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti...
- 2) odbije predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti...
- 3) podnese optužni predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije.

...

Predlog amandmana

- 1) U prvoj rečenici stava 1, posle riječi "može" dodati riječi "da podnese optužni predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije, ili...", a obrisati tačku 3, tako da stav 3 glasi:

"Disciplinski tužilac, nakon sprovedene istrage po podnijetom predlogu, može da podnese optužni predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije, ili može predložiti disciplinskom vijeću, odnosno Sudskom savjetu da:

- 1) odbaci predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti...
- 2) odbije predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti..."

Obrazloženje

Predloženi stav 3 je očigledno sadržao tehničku grešku, jer se iz propisanog disciplinskog postupka vidi da tužilac ne predlaže vijeću odnosno savjetu da podnese optužni predlog, već on samostalno podnosi optužni predlog posle sprovedene istrage (vidi i čl. 114 Predloga).

AMANDMAN XXVIII

Rok za izradu odluke
Član 118

Odluka kojom se utvrđuje disciplinska odgovornost sudije i kojom mu se izriče disciplinska sankcija mora biti izrađena i dostavljena sudiji čija se odgovornost utvrđuje i disciplinskom tužiocu u roku od 15 dana od dana donošenja odluke.

Protiv odluke iz stava 1 ovog člana sudija i disciplinski tužilac imaju pravo da izjave žalbu vijeću od troje sudija Vrhovnog suda.

Predlog amandmana

Naslov člana promijeniti u "Pravni lijek protiv odluke".

Stav 1 se mijenja tako da glasi: "Odluka o disciplinskoj odgovornosti sudije sa poukom o pravnom lijeku mora biti izrađena i dostavljena sudiji čija se odgovornost utvrđuje i disciplinskom tužiocu u roku od 8 dana od dana donošenja odluke."

Stavu 2 se mijenja tako da glasi: "Protiv odluke iz stava 1 ovog člana sudija i disciplinski tužilac imaju pravo da izjave žalbu Ustavnom sudu u roku od 15 dana".

Dodaje se stav 3 koji glasi: "Ustavni sud odlučuje o žalbi u roku od 30 dana".

Obrazloženje

Stav 1

Postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti sudije treba da bude hitan (kao što je i u drugim zemljama), i da propisivanjem kratkih rokova za odlučivanje u tom postupku tu hitnost treba obezbijediti. S druge strane, Predlogom zakona je predloženo da samo ona odluka kojom se *utvrđuje disciplinska odgovornost sudije i kojom mu se izriče disciplinska sankcija* mora biti izrađena i dostavljena sudiji čija se odgovornost utvrđuje i disciplinskom tužiocu u roku od 15 dana od dana donošenja odluke, a mi smatramo da svaka odluka, i onda kojom se odgovornost utvrđuje i ona kojom se oslobađa odgovornosti mora biti izrađena hitno, u kraćem roku od 8 dana od dana njenog donošenja, jer je protiv odluke u oba slučaja moguće izjaviti žalbu, a cilj je da se ispitivanje odgovornosti sudije što prije riješi. Dodali smo i upozorenje da odluka mora sadržati i pouku o pravnom lijeku.

Stav 2

Odavno ističemo da smatramo da vođenje upravnog spora u slučaju utvrđivanja odgovornosti sudije nije dobro rješenje, imajući u vidu da je moguće i da se spor povede i u odnosu na sudiju Upravnog suda, koji bi se onda našao u sukobu interesa. Imajući u vidu da su i razlozi za razrješenje sudije propisani Ustavom (čl. 121), smatramo da je primjereno da o žalbi protiv odluke o

utvrđivanju disciplinske odgovornosti (koja može biti i odluka o razrješenju) odlučuje Ustavni sud, kao i u Hrvatskoj (čl. 71, st. 3 Zakona o državnom sudbenom vijeću).⁸ Predložili smo da se propiše rok za izjavljivanje žalbe, da bi se obezbjedila hitnost postupka.

Stav 3

Predložili smo da se propiše rok za postupanje po žalbi, da bi se obezbjedila hitnost postupka.

AMANDMAN XXIX

Izuzeće Član 120

Kad se odlučuje o odgovornosti sudija, u radu disciplinskog vijeća, odnosno Sudskog savjeta, ne mogu učestvovati članovi u odnosu na koje postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njihovu nepristrasnost.

O izuzeću iz stava 1 odlučuje predsjednik Sudskog savjeta, a o izuzeću predsjednika Sudskog savjeta odlučuje Sudski savjet.

Predlog amandmana

Stav 1 promijeniti tako da glasi:

”Kad se odlučuje **o izboru sudija i predsjednika suda**, o odgovornosti sudija **i predsjednika suda, o privremenom udaljavanju od dužnosti sudije i predsjednika suda** u radu disciplinskog vijeća, odnosno Sudskog savjeta, ne mogu učestvovati članovi u odnosu na koje postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njihovu nepristrasnost, a posebno ako im je kandidat ili sudija o čijem se izboru ili o čijoj se odgovornosti odlučuje:

- a) bračni ili vanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stepena, bez obzira na to da li je vanbračni odnos prestao ili ne;
- b) srodnik u pravoj liniji ili u bočnoj liniji do četvrtog stepena;
- c) usvojlac, usvojenik.”

Dodati stav 2:

”Član Sudskog savjeta je dužan da prekine sve radnje u postupku iz člana 1 čim sazna za postojanje nekog od razloga koji mogu dovesti u sumnju njegovu nepristrasnost i da obavijesti o tome predsjednika Sudskog savjeta, odnosno Sudski savjet.

⁸ Vidi ”Analiza reforme izbora sudija u Crnoj Gori 2007-2008”, Akcija za ljudska prava, grupa autora, Podgorica, 2009, str. 172, tačka 6.2.6.5;

Obrazloženje

Član 120 je jedini član u Predlogu zakona koji govori o obaveznom izuzeću članova Sudskog savjeta u odlučivanju, i odnosi se samo na postupke utvrđivanja odgovornosti i krajnje opšte je postavljen, što dozvoljava zloupotrebe. Smatramo da je neophodno precizirati član na način na koji smo to učinili (vidjeti npr. čl. 42, st. 2, 3 i 4 Zakona o državnom sudbenom vijeću RH).

AMANDMAN XXX

Privremeno udaljenje

Član 121

Sudija će biti privremeno udaljen od dužnosti, ako se:

- 1) protiv njega odredi pritvor, dok pritvor traje; ili
- 2) protiv njega pokrene krivični postupak za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje sudijske funkcije.

Sudija može biti privremeno udaljen od dužnosti nakon podnošenja predloga za pokretanje disciplinskog postupka zbog najtežeg disciplinskog prekršaja.

Odluku o privremenom udaljenju od dužnosti donosi Sudski savjet.

Zahtjev za privremeno udaljenje iz st. 1 i 2 ovog člana, podnosi disciplinski tužilac.

Predlog amandmana

Stavu 1 se dodaje tačka 3), koja glasi:

”3) protiv njega disciplinski tužilac podnese optužni predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zbog najtežeg disciplinskog prekršaja.

Poslije stava 3 dodaje se stav 4 koji glasi:

Odluka o privremenom udaljenju mora biti u pisanom obliku i s obrazloženjem.

Dodaje se novi stav:

Sudija na porodiljskom odsustvu ne može biti udaljena od dužnosti, niti se protiv nje može pokrenuti disciplinski postupak odnosno postupak razrješenja.

AMANDMAN XXXI

Novi član 121a koji glasi:

Hitnost postupka

- (1) Postupci utvrđivanja disciplinske odgovornosti i privremenog udaljenja sudije od vršenja dužnosti su hitni.
- (2) Sudski savjet je dužan da o privremenom udaljenju sudije odluči najkasnije u roku od 8 dana, od dana pokretanja postupka za privremeno udaljenje.

Obrazloženje

Dosadašnja praksa¹⁴ je pokazala da su se disciplinski postupci i postupci za privremeno udaljenje sudija od dužnosti odugovlačili, ali i da su se sudije privremeno udaljavale sa dužnosti bez valjanog obrazloženja i bez jasno navedenih razloga. Takođe, u praksi se dogodilo da je bila udaljena i sudija na porodiljskom odsustvu.⁹ Imajući sve to u vidu smatramo da je neophodno odrediti rok u kome je Savjet dužan da odluči o privremenom udaljenju, odrediti razloge koji povlače privremeno udaljenje, zaštititi sudije na porodiljskom odsustvu od udaljenja, u skladu sa ustavnim odredbama o posebnoj zaštiti žena, majke i djeteta (čl. 73 Ustava).

⁹ "Analiza reforme izbora sudija u Crnoj Gori 2007-2008", Akcija za ljudska prava, grupa autora, Podgorica, 2009, str. 163, tačka 5.5.2.1